

Kompetencemål for historiefaget

Kompetencemål efter 9. klasse:

(se også kompetenceplaner for overskolen under pædagogik)

Undervisningen giver eleven mulighed for at kunne:

- gøre rede for historiske epoker og perioder og kunne placere dem kronologisk.
- se begivenheder som resultat af de relevante historiske forudsætninger, samt have øje for den efterfølgende konsekvenshistorik.
- gennemgå centrale udviklingslinjer, perioder og begivenheder i Danmarks historie, Europas historie og den vestlige verdens historie fra tidlige flodkulturer til i dag.
- forholde sig til kulturmøder og sammenstød i europæisk historie, herunder samspillet mellem den vestlige kulturkreds og den øvrige verden.
- redegøre for og sammenligne samfundsstrukturer i forskellige kulturer, herunder styreformer før og nu.
- forberede og præsentere et udvalgt historisk emne, herunder søge oplysninger og bearbejde de indsamlede oplysninger.
- forholde sig til en kildes troværdighed, bruge kildekritiske begreber som øjenvidne beretning eller andenhånds kilde, samt begynde at se på kildens tendens og få en oplevelse af, at fortiden fortolkes forskelligt.

Færdigheds- og vidensmål efter 9. klasse:

Undervisningen giver eleven mulighed for at:

- kunne sætte begivenheders forudsætninger, forløb og følger i kronologisk sammenhæng og give eleven viden om begivenheders forudsætninger, forløb og følger.
- Kunne gøre rede for hvorfor historisk udvikling i perioder var præget af kontinuitet og i

Kompetencemål efter 4. klasse:

Undervisningen giver eleven mulighed for at kunne:

- relatere ændringer i hverdag og livsvilkår over tid til eget liv.
- bruge historiske kilder og scenarier til at opnå viden om fortiden.

Færdigheds - og vidensmål efter 4. klasse:

Undervisningen giver eleven mulighed for at:

- kunne benytte relativ kronologi, dvs. placere hændelser i et: før, samtidigt med og efter.
- forstå at der er forskel på kilder og dermed også på, hvad de kan give os viden om.
- have et begyndende kendskab til før industrielle erhverv.
- kunne fortælle om familie, slægt og fællesskaber.
- have et godt kendskab til vikingetidens myter, gudebilleder, sagnfortællinger og verdensbillede samt samspillet med resten af Europa - påvirkninger og sammenstød.
- kunne læse helt enkle historiske kilder og kunne skrive enkle tekster om indholdet af kilderne.

Der arbejdes med historiske scenarier, tekster, tegninger, drama og fortællinger.

Kompetencemål efter 6. klasse:

Undervisningen giver eleven mulighed for at:

- kunne sammenligne væsentlige træk ved de historiske perioder, der er blevet arbejdet med.
- forstå at hændelser kan have historiske forudsætninger og få et øget fokus på en mulig konsekvenshistorik.
- kunne bruge absolut kronologi og med stigende sikkerhed kunne placere flere hændelser og historiske perioder i kronologisk rækkefølge.
- kunne begynde at bruge enkle kildekritiske begreber, når der arbejdes med kilder og derved få underbygget sin forståelse af, at der er tale om fortolkninger af fortiden.
- kunne læse historiske kilder og udtrykke sig både mundtligt og skriftligt om deres indhold og formålet med kilderne.

Der arbejdes med tekster, tegninger, fortællinger, dramaer og udflugter til relevante museer og steder i forbindelse med undervisningen.

Færdigheds- og vidensmål efter 6. klassetrin:

Undervisningen giver eleven mulighed for at:

- have opnået et overblik over den vestlige kulturkreds' oprindelse fra de store fortidige kulturer i Indien, Persien, Ægypten og Grækenland indtil den europæiske renæssance.
- opnå en forståelse af brud og kontinuitet imellem historieske perioder og kunne begynde at redegøre for dem.
- have en begyndende forståelse af samspillet mellem omverdens historie og Danmarks historie.

- kende til kildekritiske begreber.

andre af brud.

- opnå forståelse af historisk udvikling.
- kunne placere de forskellige historiske perioder i absolut kronologi.
- kunne forklare historiske forandrings påvirkning af samfund, lokalt, regionalt og globalt og opnå en viden om disse forandringer.
-
- kunne forklare brug af fortiden i argumentation og handling og have viden om funktion af historie i fortid og nutid.
- kunne diskutere egen og andres historiske bevidsthed og have opnået en bevidsthed om faktorer, der kan påvirke historisk bevidsthed.
- opnå en forståelse af kildekritiske begreber og kunne begynde at anvende dem i egne forklaringer af fortiden.
- kunne udvælge kilder til belysning af fortiden og kende til kriterier for søgning af kilder.

kunne læse historiske kilder og nuanceret udtrykke sig, mundtligt og skriftligt om historisk problemstillinger

Fagplan for faget Historie:

Fra 4. klassetrin undervises der på alle klassetrin i historie – historieundervisningen erforberedt på klassetrinene 1. til 3. klasse med fortællestof.

I 4. klasse er hovedtemaerne Nordisk Mytologi, de norrøne heltesagn og vikingetiden. I første periode er den overordnede overskrift: Den nordiske mytologi. Her bliver eleverne bekendte med de mange facetterede guder og det verdensbillede, som de indgår i. Dette sker bl.a. gennem fortælling og læsning.

Desuden reciteres der fra den ældre Edda og anden relevant litteratur, hvor allitteration optræder. Eleverne laver egne tekster og illustrationer gennem begge perioder. Udover at understøtte tekstindholdet skal illustrationerne indeholde mønstre og andet fra vikingetiden.

I tilknytning til perioden opføres et gude- eller vikingespil.

I den anden periode læses bl.a. dele af den store sagsskat fra Saxos Danmarks krønike, hvor helte som Regnar Lodbrog, Sigurd Fafnersbane tages op. Også de tidligste konger både før og efter Harald Blåtand beskrives.

Desuden arbejdes der med vikingetiden i nærområde og på landsplan både geografisk, politisk, religiøs og teknologisk. Synsfeltet udvides til de øvrige nordiske lande og Nordens påvirkning af det øvrige Europa.

I tilknytning til perioden tager eleverne på ture til f.eks. Trelleborg med overnatning og Vikingskibs museet i Roskilde. Derudover arbejdes med forskellige relaterede håndværk som fremstilling af lerperler, torshamre, skjolde ol.

I 5. klasse er hovedtemaet konturerne af menneskehedens historiske gang. Eleverne indføres i, hvorledes mennesket bevæger sig fra jægere og samlere til bosiddende jordbrugere og videre til skabere af komplekse specialiserede samfund. Som billede på denne udvikling indføres eleverne i, hvorledes mennesket i de tidligste store flodkulturer ved Ganges, Eufrat og Tigris og Nilen udvikler samfund. Dette sker i enkle monumentale billeder og anskuelige fortællinger om bestemte, udvalgte repræsentationer for det, der er mest karakteristisk for hvert enkelt folk og kulturperiode. Disse repræsentationer giver eleverne, (som i 4. klasse), indblik i både geografiske, økonomiske, religiøse og ikke mindst i teknologiske forhold. Udover læsning af fagrelaterede tekster og almindelig emneskrivning skal eleverne fremstille produkter som relaterer sig til perioden. Dette kunne være som lerfigurer, krukker, malerier og plancher. Desuden besøger eleverne Glyptoteket, hvor de bliver guidet gennem den ægyptiske samling og efterfølgende tegner udvalgte skulpturer eller genstande.

I den anden periode koncentrerer undervisningen om den arkaiske og den klassiske græske tid. Perioden indledes med en indføring af det mytologiske univers, hvor bl.a. guderne beskrives med deres karaktertræk, attributter og særlige handlemønstre. Herefter bliver eleverne introduceret for Homers episke værker og fortællingerne om Herakles, Jason, Perseus m.fl.

Herfra tages forskellige emner op fra den klassiske græske historie. Eksempelvis: Den græske bystat, polariteten mellem Sparta og Athen, Olympiaden, handelsforholdene, pengesystemet,

filosofien m.fl.

I periodens sidste del bliver eleverne bekendt med Herodot og hans historieskrivning om perserkrigene. Her tages en kritisk stillingtagen til, hvad historiskrivning kunne være. Perioden afrundes med en biografisk skildring af Alexander den Store.

I tilknytning til denne periode arbejdes der med:

1. Recitation af versmålet heksameter fra Illiaden, Odysseen el.
2. Demokratisk rollespil
3. Den klassiske femkamp
4. Udarbejdelse af relieffer
5. Ekskursion til Glyptotekets klassiske samling

6. klasse

Som fagplanerne for 4. og 5. klasse er der for 6. klasse ligeledes to historie-perioder. I den første periode er hovedemnet Romerriget.

I store træk indføres eleverne i hvorledes Rom successivt udvikler sig fra den mytiske grundlæggelse over kongetiden og republikken til kejsertidens fødsel og sammenbrud. Dog arbejdes der grundigt med De puniske Krige, republikkens overordnede strukturer og tiden omkring Julius Cæsar og Kejser Augustus. Sideløbende bliver eleverne bekendt med forskellige temaer som karakteriserer epoken. Eksempler på dette kunne være: Konstantin den Store, Kristendommens opdukning og manifestering, senatet, hærens organisation, Romerloven, de teknologiske landvindinger og ikke mindst romaniseringen af provinserne.

I den anden periode føres historien videre fra folkevandringstiden til grundlæggelsen af de første europæiske nationer. En repræsentant for dette kunne være Karl den Store. En udvidet gennemgang af middelalderens feudale strukturer og polariteten mellem det verdslige og religiøse tegnes op.

Vigtige temaer herfra er munkebevægelserne, ridderen, korstogene, relikviekulturen og middelalderbyens nye borgerstand. Muhammeds liv, den arabiske kulturs ekspansion og dens videns indflydelse på vor europæiske kultur indgår også som pensum for perioden.

I slutningen af perioden føres Danmarkshistorien videre fra 4. klasse. Her bliver eleverne bekendt med kristendommens indførelse og etablering, Valdemarerne, Kalmarunionen og Hanseforbundet.

I tilknytning til perioderne arbejdes der med:

1. Udarbejdelse af ridderskjolde e.lign.
2. Ekskursioner til for perioden relevante museer
3. Dramatiske fremførelser af skuespil fra tiden

I 7. klasse gennemgås først baggrunden for og konsekvenserne af Europas opdagelse og kolonisering af den øvrige verden. Som det vil fremgå af det nedenstående undervisningsindhold for dette fag, får de historiske emner nu en større tværfagligt relevans bl.a. fra fag som fysik, astronomi og geografi.

Personligheder som Henrik Søfareren, Vasco da Gama, Columbus, Hernan Cortez m.fl. bliver øjenåbnere for nye verdener og kulturer. Dette står analogt med, at eleverne nu søger mere og mere fagviden fra andre kilder end det fra skolen givne og dette fordrer nye læringsteknikker. Med de opdagelsesrejsende som omdrejningspunkt udspringer vigtige temaer for tiden: Den ideologiske kamp om et nyt geografisk og astronomisk verdensbillede med eksponenter som Gallilei, Copernicus, Tycho Brahe på den ene side og kirkens repræsentanter på den anden.

1. Trekantshandlen og slaveriet som trækker linjer helt op til nutiden.

2. Tekniske landvindinger som nye skibstyper, navigationsinstrumenter m.fl.

I den anden historieperiode belyses Europas interne historie i samme tidsrum. Punktnedslag kan være 100-årskrigen, renæssancen i Norditalien både økonomisk, kunstnerisk og tankemæssigt, reformationen og modreformationen, bogtrykkerkunstens opfindelse og dens konsekvenser, 30-årskrigen, og England og Frankrigs udvikling i 1500- og 1600-tallet. I Danmarkshistorien bliver eleverne bl.a. gjort bekendt med livet i Danmark under Christian d. 4. og Englandskrigene og deres konsekvens for Danmark som nationalstat.

I 8. klasse behandles i 1. periode polariteten mellem Frederik den Stores Tyske Rige og Louis den fjordens Frankrig, som bl.a. fører til Den franske revolution og Den amerikanske frihedskrig.

Uafhængighedserklæringen fra den sidstnævnte er et vigtigt emne for klassetrinet. Det samme er industrialiseringens fremkomst, udvikling og konsekvenser frem mod det 20'ende århundrede både teknologisk, politisk og socialt.

Dampmaskinen og vævens udvikling, de afgørende forandringer i vareproduktion, fordeling og transport, imperialismen, de sociale forhold i industribyerne, arbejderbevægelsens tidlige historie og de tidlige kvindebevægelser kan være relevante emner.

I anden periode føres undervisningen frem til afslutningen af 2. verdenskrig og FN's grundlæggelse. Dronning Victorias England, Bismarcks samling af Tyskland, kampen om verdensmarkederne, 1. verdenskrig, USA's position i mellemkrigstiden, den russiske revolution, de fascistiske bevægelser samt 2. verdenskrigs ændring af verdensbilledet belyses. I Danmarkshistorien bliver eleverne bekendte med Den Danske Grundlov, De slesvigske krige og Danmark under besættelsen.

I 9. klasse tages der udgangspunkt i overgangen til enevælden i Danmark. Elementer fra tiden før bliver trukket frem, som f.eks. Jyske lov. Fokus er på enevældsperioden, hvor emner som skattebetaling, militærets organisering, statsadministrationen, korrupsion og bøndernes stilling tages op. Dette danner baggrund for en forståelse af, at først kom loven, så en stærk stat og derefter demokratiet. Hvis overgangen til demokratiet ikke er taget op i 8. klasse medtages dette før.

Grundloven af 1953 læses både som historisk kilde men også som udgangspunkt for en diskussion af, hvilket fundament det danske demokrati hviler på. Grundloven læses i samspil med undervisningen i samfundsfag. Hvis kvinders rettigheder ikke har været i fokus i 8. klasse tages emnet op i forbindelse med Grundlovs ændringen i 1915, gerne ud fra et kildemateriale.

Derefter arbejdes der med den klassiske danske demokrati diskussion mellem Hal Kock og Alf Ross, dvs. deltager demokrati overfor formelt demokrati og diskussionen sættes ind i en samtid. Derefter arbejdes der med de klassiske politiske ideologier, hvor tænkere og tanker sættes ind i en samtid: John Locke, Adam Smith, John Stuart Mill, Edvard Burke, Karl Max og E. Bernstein.

Bemærkninger:

Vi vægter højt, at barnet føler sig tryk i sin verden og nysgerrigt undersøger historien, uden at skulle påtage sig verdens problemer i en tidlig alder. Hvorfor vi vælger først at introducere den problematiserende tilgang til historien i de ældste klasser i grundskolen.

Eleverne vil langt hen ad vejen have kendskab til de fleste kanonpunkter for folkeskolen, men vi har udeladt dem af vores fagplan og mål, da de ikke udgør en kanon for vores skoleform.

Vi ønsker at inddrage IT og søgning af relevante kilder og viden digitalt efter det 6. klasses trin, sådan, at eleverne er i stand til kritisk at udvælge den viden, som de søger og benytter i deres videre historiske arbejde.

I historie faget arbejdes der ikke med historiske scenarier, da vi anser historie for et tilbageskuende fag og et sådan arbejde inddrager for mange af de problemer som kontrafaktisk historieskrivning også rummer.

Men tendenser og mulige scenarier kan inddrages i samfundsfag og geografi, f.eks. ved CO2 udledning, diskussion af staters arbejdssituationer eller konsekvensen af forskellige udfald af en folkeafstemning.

